

จดหมายข่าว

เทวาลัย

Devalai E-Newsletter

หน้า 6
คนอักษร

คุณกมลวรรณ อักษร

หน้า 8
**แนะนำผลงานอาจารย์
คณะอักษรศาสตร์**

พศ.ดร.อัษฎายุทธ ชุศรี

หน้า 10
**การประชุมวิชาการนานาชาติ
SOCIOLINGUISTICS
SYMPOSIUM 21**

พศ.ดร.ศิริพร ภักดีผาสุข

ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑๕ วันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘

จดหมายข่าว เทวาลัย

ที่ปรึกษา

รศ.ดร.กิงกาญจน์ เทพกาญจนา
คณบดีคณะอักษรศาสตร์
ผศ.ดร.สุรเดช โชติอุดมพันธ์
รองคณบดีคณะอักษรศาสตร์
ผศ.ดร.นิรดา จิตรกร
ผู้ช่วยคณบดีคณะอักษรศาสตร์
อ. William Whorton
ผศ.ดร.อาทิตย์ ชีรวณิชกุล

ผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์และ สื่อสารองค์กร คณะอักษรศาสตร์

ผศ.ดร.ศิริประภา ขวณะญาณ
ผู้ช่วยคณบดีคณะอักษรศาสตร์
(Siraprapa.C@chula.ac.th)
อ.ดร.วริตตา ศรีรัตนนา
ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์คณะอักษรศาสตร์
(Verita.S@chula.ac.th)

ส่งข่าวประชาสัมพันธ์ได้ที่

นางกัญญกนก จิมแสง
โทร. 02-218-4885
E-mail: artspr08@hotmail.com และ
pr.arts.chulalongkorn@gmail.com

ถ่ายภาพหน้าปก:

น.ส.เมษมา จันทรวิรัช
(อักษรศาสตร์#81)
maesama.ch@gmail.com

คณะอักษรศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ
10330 โทร. (662) 218 - 4870
www.arts.chula.ac.th

ถ่ายภาพโดย ผศ.ดร.ภาสุรี ลีอัสกุล

ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑๕ วันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘

ข่าวจากคณะกรรมการเงินทุน
วรรณกรรมอำพรณ โอตระกูล ชาสส์

3

ภาพกิจกรรม

4

ภาพกิจกรรมของฝ่ายวิชาการ

"สู่ศตวรรษใหม่ของการเรียนการสอนคณะอักษรศาสตร์" ครั้งที่ 2:

ทัศนศึกษาห้องเรียนอัจฉริยะ (Smart Classroom)

และห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ที่ปรับปรุงใหม่

ภาพโดย ผศ.ดร.สุรเดช โชติอุดมพันธ์ และฉัตรชัย แสงเพชร

ข่าวจากคณะกรรมการเงินทุนวรรณกรรมอำพรณ โอตระกูล ชาลส์

คณะกรรมการเงินทุนวรรณกรรมอำพรณ โอตระกูล ชาลส์ ขอเชิญนิสิตและผู้สนใจร่วม...

การบรรยายพิเศษเงินทุนวรรณกรรมอำพรณ โอตระกูล ชาลส์

**การประพันธ์กับการแปล :
กรณีศึกษามาตากับปมอสรพิษ
ของ ฟร็องซัวส์ โมริยัค**

โดย รองศาสตราจารย์ ดร.วิลยา วิวัฒน์เศร

อังกาที่ 16 สิงหาคม 2559
เวลา 13.00 – 15.00 น.
ห้อง 707 อาคารบรมราชกุมารี คณะ
ศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะกรรมการเงินทุนวรรณกรรม
อำพรณ โอตระกูล ชาลส์ขอเชิญผู้สนใจ
เข้าร่วมกิจกรรมการบรรยายพิเศษของ
ในหัวข้อ "การประพันธ์กับการแปล:
กรณีศึกษา มาตา กับ ปมอสรพิษ ของ
ฟร็องซัวส์ โมริยัค โดย รองศาสตราจารย์
ดร.วิลยา วิวัฒน์เศร ในวันอังคารที่ 16
สิงหาคม 2559 เวลา 13.00-15.00 น.
ณ ห้อง 707 อาคารบรมราชกุมารี คณะ
ศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

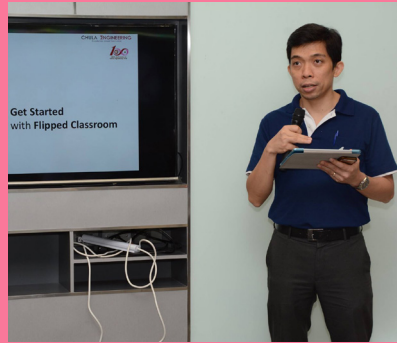
ภาพกิจกรรมของฝ่ายวิชาการ

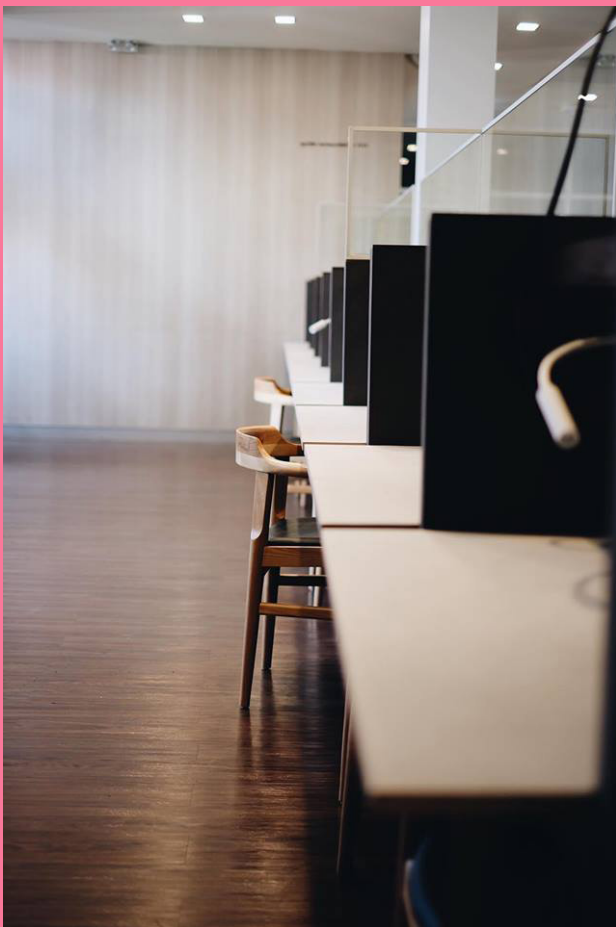
"สู่ศตวรรษใหม่ของการเรียนการสอนคณะอักษรศาสตร์" ครั้งที่ 2:

ทัศนศึกษาห้องเรียนอัจฉริยะ (Smart Classroom) และห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ที่ปรับปรุงใหม่

วันศุกร์ที่ 15 กรกฎาคม 2559 เวลา 10.00-12.00 น.

ณ คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนะนำ คนอักษรฯ

สัมภาษณ์และเรียบเรียงโดย มีเกียรติ แซ่จิว

คุณกมลวรรณ อักษร (ยัย)

ระยะเวลาการทำงานอันยาวนานบอกถึงสายสัมพันธ์ที่มีต่อหน้าที่การงานได้เป็นอย่างดี หรืออีกนัยหนึ่ง ‘งานประจำ’ ก็เหมือน ‘บ้านหลังที่สอง’ ที่เราต้องใช้เวลาอยู่ร่วมถึง 5 วันต่อสัปดาห์ (บางคนใช้เวลาอยู่ที่ทำงานมากกว่าอยู่บ้านเสียอีก) และที่สำคัญ หากไม่รักไม่ชอบงานที่ทำอยู่แล้วนั้นเสียจริงๆ เวลาเพียงปีสองปีเราคงอยากพาตัวเองไปค้นหาบ้านหลังใหม่และเริ่มต้นนับหนึ่งใหม่อีกครั้ง แต่ไม่ใช่กับ ‘คุณกมลวรรณ อักษร’ (นามสกุลก็บอกชัดว่าเธอเหมาะจะทำงานที่คณะอักษรฯ มาก) หรือ ‘พี่ยัย’ พี่สาวที่น่ารักคนนี้ เพราะเธอรักในงานที่ทำและมีความสุขกับหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบเป็นอย่างมาก อาจจะต้องยิ้มละไมและอวยยศความเป็นกันเองที่ใครเห็นเป็นต้องมนต์สะกดให้อยากเข้ามาทักทายพูดคุย ไม่ว่าจะเป็นคนภายนอกคณะฯ ที่เข้ามาติดต่องาน อาจารย์ตามภาควิชาและหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งเพื่อนที่ร่วมงานด้วยกันเอง คนอักษรฯ ประจำฉบับนี้ จึงไม่พลาดที่จะติดต่อขอสัมภาษณ์ และแน่นอนว่าพี่ยัยก็น่ารักพร้อมยินดีให้ความร่วมมือด้วยความเต็มใจ

พี่ยัยเข้ามาทำงานที่ศูนย์การแปลฯ ได้อย่างไร ก่อนหน้านี้เคยทำงานอะไรมาก่อน

ก่อนหน้านี้ พี่เคยทำงานที่ บ.ซิโน-ไทยฯ ทำหน้าที่เป็นเลขานุการฝ่ายขายมาก่อน ทำอยู่ได้ประมาณ 5 ปี ขณะนั้นต้องเรียนต่อด้วยเดินทางไม่ไหว (ตอนนั้นยังไม่มีรถไฟฟ้า) จึงตัดสินใจขอลาออกมาทำงานใกล้ๆ มหาวิทยาลัย ที่ บ.นิสสัน กรุงเทพฯ (ทำงานด้วยเรียนไปด้วย) ทำอยู่ฝ่ายบัญชีได้ประมาณ 4 ปี มีความคิดอยากทำงานที่มีความมั่นคงและประจำกับได้รับการชักชวนจากน้องปี (พุทธชาติ รสหอม) ให้มาสมัครที่ศูนย์การแปลฯ เมื่อประมาณปี 2542 จนถึงปัจจุบัน รวมแล้วทำมาประมาณ 17 ปีแล้วค่ะ

หน้าที่รับผิดชอบที่ศูนย์การแปลฯ

หน้าที่หลักของพี่ก็คือบริการงานแปลตั้งแต่รับงาน ประเมินราคา ติดต่อหาผู้แปลที่เหมาะสม ตรวจสอบงานแปลก่อนส่งมอบให้ลูกค้า ร่างหนังสือ/บันทึก จัดทำงบประมาณของหน่วยงาน ตรวจสอบการเบิกค่าตอบแทน จัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ต่างๆ รวบรวมข้อมูลการประกันคุณภาพ ตลอดจนดูแลความเรียบร้อยของหน่วยงาน

มีหลักการ/แนวคิดในการทำงานอย่างไร

ก่อนอื่นเราจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่องาน เนื่องจากงานที่พี่ทำเป็นงานด้านการบริการ ดังนั้นสิ่งสำคัญในแนวความคิดของพี่ คือเราต้องเอาใจเขามาใส่ใจเรา แสดงออกด้วยไมตรี ยิ้มแย้มแจ่มใส เราอยากให้คนอื่นปฏิบัติกับเราเช่นไร เราก็ต้องปฏิบัติต่อเขาอย่างดีด้วยเช่นกัน ดังนั้นถ้าเราทำด้วยใจ ไม่มีวันไหนเลยที่เราจะเบื่องาน

เวลามีปัญหาในการทำงาน/แก้ไขอย่างไร

ตั้งสติและใจเย็นก่อนเป็นอย่างแรก เพราะเราต้องเผชิญหน้ากับผู้ขอรับบริการซึ่งมีหลากหลายอารมณ์มากและเราก็ต้องรับมือให้ได้ ยกตัวอย่างเช่น หากเราส่งงานให้ลูกค้าไม่ตรงกำหนด เนื่องจากผู้แปลอาจติดภารกิจอื่นๆ ต้องพยายามติดต่อลูกค้าให้ทราบก่อนที่เขาจะเข้ามารับงานและขอเลื่อนส่งให้เร็วที่สุด แต่หากลูกค้าเดินทางมารับแล้วงานยังไม่เสร็จ เราก็ต้องชี้แจงเหตุผลให้ลูกค้าทราบและหาทางแก้ไขให้ลูกค้าพอใจที่สุด ส่วนใหญ่ที่จะขอเสนอบริการส่งไปรษณีย์ให้ก็จะทำให้เขาพอใจได้ในระดับหนึ่ง (เดี๋ยวนี้มีบริการส่งแบบวันรุ่งขึ้นก็สามารถรับได้จากบริษัทเอกชน ซึ่งเราก็ต้องดำเนินการให้ทันทีที่ได้รับงานจากผู้แปล) ส่วนใหญ่การแก้ปัญหาต่างๆ ก็จะผ่านไปได้ด้วยดี

เรื่องราวที่ประทับใจเป็นพิเศษ

ความประทับใจสิ่งหนึ่งที่เกิดขึ้นทุกๆ ปีของพี่คือ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงบำเพ็ญพระราชกุศลเนื่องในโอกาสวันสถาปนาคณะอักษรศาสตร์ เถลิงศาสตราจารย์ นิสิต และบุคลากรได้เข้าร่วมทำบุญตักบาตรด้วยถือเป็นสิริมงคลสูงสุดแล้วค่ะ

งานอดิเรกอื่นๆ

ในทุกๆ วันของการทำงานยอมรับเลยว่าเหนื่อยนะ แต่เรายังมีวันหยุดพักเพื่อเติมพลังสู้กับงานต่อไป ซึ่งในวันหยุดก็จะพักผ่อนจริงๆ ส่วนใหญ่จะทำกิจกรรมกับครอบครัว ดูหนัง ฟังเพลง ถ้ามีโอกาสหยุดยาวหน่อยก็จะชอบท่องเที่ยวตามต่างจังหวัด เรียนรู้วิถีชีวิตของคนพื้นที่ที่เราไปค่ะ

สุดท้ายนี้อยากให้พี่ช่วยฝากอะไรถึงพี่ๆ เพื่อนๆ ชาวอักษรฯ

จากมุมมองสำหรับตัวพี่ อยากให้พวกเราคิดว่าเราต้องรักและเข้าใจงานที่เราทำก่อนค่ะ ไม่ว่าหน้าที่ไหนถ้าเราทำโดยไม่ฝืนความรู้สึกก็จะทำให้งานออกมาดีเอง ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่เต็มกำลังความรู้ความสามารถที่มีอยู่ รวมถึงการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานทำให้เกิดความสามัคคี งานก็จะบรรลุไปด้วยดี เพราะทุกหน้าที่มีความสำคัญต่อคณะฯ ของพวกเราทั้งสิ้น

**"ก่อนอื่นเราจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่องาน
เนื่องจากงานที่พี่ทำเป็นงานด้านการบริการ
ดังนั้นสิ่งสำคัญในแนวความคิดของพี่
คือเราต้องเอาใจเขามาใส่ใจเรา
แสดงออกด้วยไมตรี ยิ้มแย้มแจ่มใส
เราอยากให้คนอื่นปฏิบัติกับเราเช่นไร
เราก็ต้องปฏิบัติต่อเขาอย่างดีด้วยเช่นกัน
ดังนั้นถ้าเราทำด้วยใจ
ไม่มีวันไหนเลยที่เราจะเบื่องาน"**

แนะนำผลงาน

อาจารย์คณะอักษรศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัษฎายุทธ ชุศรี

สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัษฎายุทธ ชุศรี สำเร็จการศึกษา อ.บ. (ภาษาญี่ปุ่น) จากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย M.A. และ Ph.D. ด้านการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น (Japanese Applied Linguistics) จาก Waseda University ประเทศญี่ปุ่น มีความเชี่ยวชาญเรื่องปริศนาวิเคราะห์ โดยวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกทำเรื่องการวิเคราะห์ดัชนีปริศนาที่จะช่วยให้การพูดเดี่ยวของผู้เรียนดีขึ้น นอกจากนั้น ก็ยังสนใจงานวิจัยสายภาษาศาสตร์ภาษาญี่ปุ่นอื่นๆ ภาษากิน วิวัฒนาการภาษา วัฒนธรรมการดูญี่ปุ่น และวรรณคดีญี่ปุ่นสมัยเอโดะที่เคยสนใจในช่วงสมัยเรียนป.ตรี ปัจจุบันสอนรายวิชาภาษาศาสตร์ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้นและวิชาทักษะภาษาญี่ปุ่นให้กับนิสิตป.ตรีเป็นหลัก และในบางปีจะสอนวิชาภาษากับสังคมญี่ปุ่น และญี่ปุ่นปัจจุบันซึ่งเป็นวิชาว่าด้วยความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่นด้วย สำหรับผลงานวิจัยจะแบ่งออกเป็นสองสายคือ สายภาษาศาสตร์ภาษาญี่ปุ่นซึ่งเป็นสายที่จบมาโดยตรง กับสายภาษากับสังคมวัฒนธรรมซึ่งเป็นสายที่มีความสนใจส่วนตัว

ในสายภาษาศาสตร์ ผลงานในช่วงแรกจะเน้นเรื่องการออกเสียงภาษาญี่ปุ่น เนื่องจากในสมัยก่อนการเรียนการสอนจะไม่เน้นเรื่องการออกเสียง การศึกษาปัญหาในการออกเสียงจึงเหมือนเป็นการพัฒนาตนเองไปด้วย รูปแบบการวิจัยเป็นการเปรียบเทียบภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่นให้เห็นประเด็นปัญหาการออกเสียงและพยายามนำเอาความรู้จากภาษาที่ 1 ซึ่งในที่นี้คือความรู้ด้านวรรณยุกต์ไทยมาช่วยให้ออกเสียงได้ถูกต้องยิ่งขึ้น เช่น การออกเสียง accent และ intonation ภาษาญี่ปุ่น และการแบ่งหน้าที่ของ Final Particle ภาษาญี่ปุ่นตามทำนองเสียงที่เปลี่ยนไป ในช่วง 2-3 ปีมานี้ได้กลับมาศึกษากลยุทธ์ทางการพูดเดี่ยวเป็นภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนชาวไทยเปรียบเทียบกับอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นหัวข้อที่สืบเนื่องจากวิทยานิพนธ์โดยได้รับทุนสนับสนุนจาก Sumitomo Foundation ปี 2012 พบว่าผู้เรียนทั้งสองประเทศใช้คำเชื่อมเพื่อสร้างบริบทใหม่เพียงไม่กี่ประเภท และยังแก้ไขสสารที่พูดผิดไปยังไม่ดีเท่าที่ควร

สำหรับสายภาษากับสังคมและวัฒนธรรม ที่ผ่านมามีทำวิจัยเกี่ยวกับคำยืมภาษาญี่ปุ่นที่ปรากฏในภาษาไทย รูปแบบการวิจัยในลักษณะนี้จะใช้วิธีเก็บจำนวนเหมือนการวิเคราะห์ปริศนา และจัดกลุ่มเพื่อดูลักษณะพิเศษ โดยในครั้งแรกได้รวบรวมคำ ความหมาย การใช้งาน และรูปแบบการยืมคำ และต่อมาได้เพิ่มการทดสอบการรับรู้ของวัยรุ่นชาวไทยว่ายังใช้คำเหล่านั้นอยู่หรือไม่ ผลลัพธ์ที่ได้ยังสะท้อนภาพวัฒนธรรมญี่ปุ่นที่อยู่ในเมืองไทยที่มีมากขึ้นโดยสังเกตจากลักษณะคำยืมที่มีค่านามประเภทอาหารกินเล่น และคำคุณศัพท์เพิ่มขึ้นในช่วง 2 ปี และมีการทดแทนคำยืมภาษาอังกฤษด้วยคำยืมภาษาญี่ปุ่น เช่น การใช้คำว่า “คอสเพลย์” มากกว่า “แต่งแฟนซี” ที่มีอยู่เดิม อีกอย่างที่ทำอยู่คือการติดตามสถานการณ์การศึกษาภาษาญี่ปุ่น และการเผยแพร่วัฒนธรรมญี่ปุ่นในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งการได้ประชุมร่วมกับมหาวิทยาลัยในอาเซียนในโอกาสต่างๆ ช่วยทำให้เห็นข้อดีข้อด้อยของการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมาก งานวิจัยในกลุ่มหลังนี้ช่วยให้นำไปใช้ประกอบการบรรยายวิชาญี่ปุ่นปัจจุบัน

งานวิจัยในอนาคต

ปัจจุบันกำลังศึกษาความแตกต่างของคำเชื่อมในภาษาญี่ปุ่นกับภาษาไทยในบทเขียนก่อนย้อนกลับไปศึกษาในภาษาพูดอีกครั้ง เพื่อหาแนวทางการสอนให้ผู้เรียนใช้คำเชื่อมในภาษาญี่ปุ่นได้ดี และมีงานศึกษาเล็กๆ เชิงวัฒนธรรม คือ ภาพลักษณ์ของดอกไม้ในเพลงญี่ปุ่นซึ่งทำไปส่วนหนึ่งแล้ว และอัดเตรียมเผยแพร่รายการอักษรพาทีเมื่อปีที่ผ่านมาแต่ไม่ได้ออกอากาศ ก็จะเก็บข้อมูลเพิ่มเติม ส่วนการติดตามคำยืมภาษาญี่ปุ่นในภาษาไทยนั้นก็จะติดตามความคืบหน้าทุก 5 ปี

ผลงานวิชาการ (3 ปีย้อนหลัง)

- (2013) 「タイ語における日本語の借用語と現代のタイ語母語話者の認知度」 (คำยืมภาษาญี่ปุ่นในภาษาไทยและการรับรู้ของผู้พูดชาวไทยปัจจุบัน) 『日タイ言語文化研究』創刊号、pp.104-118、日タイ言語文化研究所.
- (2014) Conversational Strategies for Speech Education for Intermediate Japanese Learners outside Japan --A Case Study of Thai and Indonesian Learners. the International Conference on Japanese Language Education (ICJLE) 10th、於: University of Technology, Sydney, Australia、2014年7月11日.
- (2014) 「タイにおける日本化された西欧文化」(The Japanized Western Culture in Thailand) アジア主要大学日本研究センター長フォーラム"日本における西欧的文化・価値観の内在化"、於: 神戸大学、2014年11月18日.
- (2014) "A Report of Exchange Program between ASEAN Countries to Build Japanese Speakers Community" The 4th International Conference JSA-ASEAN 2014. Institute of East Asian Studies, Thammasart University, December 15-17, 2014.

ผลงานแปล

- (2013) "Step Up คำกริยาวิเศษณ์" (แปล) แต่งโดยมากิ โอคุมุระ และทาคาโกะ ยาสุโคอุจิ สำนักพิมพ์ภาษาและวัฒนธรรม.

การประชุมวิชาการนานาชาติ Sociolinguistics Symposium 21

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริพร ภักดีผาสุก
ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อเดือนที่แล้ว ดิฉันและรองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพร พานโพธิ์ทอง ได้ไปร่วมเสนอผลงานวิจัยในการประชุมวิชาการนานาชาติ Sociolinguistics Symposium 21 ซึ่งจัดขึ้น ณ University of Murcia เมือง Murcia ประเทศสเปน ระหว่างวันที่ 15-18 มิถุนายน 2559 การประชุมวิชาการนานาชาติ Sociolinguistics Symposium 21 ได้รับความสนใจจากนักวิชาการหลากหลายสาขาที่สนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษา กับสังคม วัฒนธรรม อาทิ นักภาษาศาสตร์สังคม นักมานุษยวิทยา ในการประชุมครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ 1,000 คน เนื่องจากการประชุมนี้ได้รับความสนใจจากนักวิชาการจำนวนมากทำให้มีผู้ส่งบทความเพื่อขอร่วมเสนอผลงานจำนวนมาก

ผลงานที่จะนำเสนอในการประชุมดังกล่าวนี้จะต้องผ่านการพิจารณาคัดเลือกจากคณะกรรมการด้านวิชาการและคณะกรรมการจัดการประชุม อัตราการตอบรับการขอเสนอผลงานของการประชุมครั้งนี้คือร้อยละ 84 การประชุมครั้งนี้หัวข้อหลักคือ Attitude and Prestige (ทัศนคติที่มีต่อภาษาและศักดิ์ศรีของภาษา) ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนใจในการศึกษาภาษาศาสตร์สังคม บทความและการบรรยายพิเศษของ Keynote speakers ส่วนหนึ่งจะกล่าวถึงมิติในการศึกษาวิชาภาษาโดยเน้นการวิเคราะห์ทัศนคติที่มีต่อภาษาและศักดิ์ศรีของภาษาซึ่งกำหนดโดยสังคม การศึกษาในประเด็นดังกล่าวนี้ช่วยต่อยอดการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษา กับสังคมโดยเน้นให้เห็นว่าการศึกษาการแปร

ภาษา นอกจากการวิเคราะห์รูปแบบภาษา และปัจจัยต่างๆ ทางสังคมที่ทำให้เกิดการแปรภาษาและวิธภาษาแบบต่างๆ แล้ว อีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจคือ “ความหมายเชิงสังคม” ที่เกิดจากการรับรู้และประเมินค่าของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งผู้ที่เป็นเจ้าของภาษาเองและบุคคลอื่น ความหมายเชิงสังคมดังกล่าวมีบทบาทที่เกี่ยวกับอัตลักษณ์ด้วย นอกจากนี้ ในการประชุมนี้ยังมีการนำเสนอบทความในหัวข้ออื่นๆ ที่น่าสนใจ อาทิ ภาษา กับเพศภาวะ ภาษา กับอัตลักษณ์ การสื่อสารระหว่างกลุ่มและการปรับภาษาชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร วาทกรรมวิเคราะห์ สันทนาวิเคราะห์ ภาษาสื่อสารมวลชน อุดมการณ์ทางภาษา การปฏิสัมพันธ์ในสังคมวัฒนธรรมตะวันตก ฯลฯ

รองศาสตราจารย์ ดร. ณัฐพร พานโพธิ์ทองและดิฉันนำเสนอบทความวิจัยเรื่อง “The concept of phradech-phrakhun ‘power-benevolence’ as an underlying logic of Thai teachers’ interactional behaviors” ในการประชุมกลุ่มย่อย (thematic colloquium) หัวข้อ “Tracing sociocultural and perceptual schemas of non-western interactional practices” การประชุมกลุ่มย่อยนี้มีผู้ร่วมเสนอบทความ 7 เรื่อง บทความวิจัยที่นำเสนอในการประชุมกลุ่มย่อยนี้เน้นการวิจัยตามแนว Emancipatory Pragmatics (วัจนปฏิบัติศาสตร์แนวปลดปล่อย) นักวิจัยในแนววัจนปฏิบัติศาสตร์แนวปลดปล่อยเสนอให้วิเคราะห์และอธิบายวิธีการปฏิสัมพันธ์ของคนในวัฒนธรรมต่างๆ โดยเฉพาะวัฒนธรรมอื่นนอกเหนือจากวัฒนธรรมตะวันตกโดยเน้นมุมมองและวิถีคิดของเจ้าของภาษา เนื่องด้วยเห็นว่าการอธิบายการปฏิสัมพันธ์ในวัฒนธรรมต่างๆ โดยใช้แนวคิด ทฤษฎีที่เสนอโดยนักวิชาการตะวันตกและมีฐานคิดจากมุมมองและวิถีคิดแบบปัจเจกนิยมอาจจะไม่เพียงพอหรือไม่เหมาะสมที่จะช่วยให้เข้าใจวิถีการปฏิสัมพันธ์และวิถีคิดหรือตรรกะที่กำกับกับการปฏิสัมพันธ์ในวัฒนธรรมอื่นได้

บทความวิจัยเรื่อง “The concept of phradech-phrakhun ‘power-benevolence’ as an underlying logic of Thai teachers’ interactional behaviors” มีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ คือ

1. เพื่อศึกษาลักษณะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู-นักเรียนในการปฏิสัมพันธ์แบบเน้นภารกิจ (task-based interaction) โดยมุ่งวิเคราะห์การใช้สรรพนามเรียกขานและกลวิธีทางภาษาในการเสนอความคิด
2. เพื่อวิเคราะห์ตรรกะที่กำกับวิธีการปฏิสัมพันธ์ของครูไทยที่พบในการปฏิสัมพันธ์แบบเน้นภารกิจ

ผลการวิจัยพบว่า ครูและนักเรียนใช้สรรพนามเรียกขานและกลวิธีทางภาษาในการเสนอความคิดที่ต่างกัน กล่าวคือ ในการเสนอความคิด ครูจะใช้สรรพนาม “เรา” ซึ่งเป็นสรรพนามที่เน้นความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างคู่สนทนา การใช้สรรพนามดังกล่าวจะช่วยลดระยะห่างระหว่างครูและนักเรียนซึ่งช่วยให้การเสนอความคิดของครูเป็นการกระทำลักษณะที่ได้รับความเห็นชอบจากคู่ปฏิสัมพันธ์ อย่างไรก็ตาม เมื่อต้องการแสดงความเห็นแย้งนักเรียน ครูมักจะเปลี่ยนมาใช้สรรพนาม “ครู” ซึ่งเป็นสรรพนามที่เน้นสถานภาพที่สูงกว่าของครู ส่วนนักเรียนนั้นส่วนใหญ่ใช้สรรพนาม “หนู” ในการเสนอความคิด มีนักเรียนเพียง 3 คนเท่านั้นที่ใช้สรรพนาม “เรา” ในการเสนอความคิด แต่เป็นก็พบใช้เพียง 1-2 ครั้งเท่านั้น ยิ่งไปกว่านั้น

นักเรียนบางคนพูดแก้จาก “เรา” เป็น “หนู” ซึ่งอาจจะเนื่องจากรู้สึกว่าการใช้ “เรา” ดูไม่เหมาะสม การใช้สรรพนามที่ต่างกัสดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าครูมีสถานภาพที่สูงกว่าและเป็นฝ่ายเลือกเปลี่ยนมาใช้สรรพนามที่ลดระยะห่างระหว่างครูกับนักเรียน ส่วนนักเรียนนั้นก็ตระหนักถึงสถานภาพที่ดีกว่าของตนและสถานภาพที่สูงกว่าของครู

ส่วนกลวิธีทางภาษาในการเสนอความคิดที่ครูนิยมใช้ ได้แก่ การใช้คำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ “ใช่ไหม” การใช้รูปภาษาลดน้ำหนัก (mitigated forms) และการแสดงความล่งเลใจในความถี่สูง ในขณะที่นักเรียนใช้ทั้งประโยคบอกเล่าและประโยคคำถาม “หรือเปล่า” และแสดงความล่งเลใจน้อยกว่า กล่าวได้ว่ากลวิธีทางภาษาที่ครูใช้แสดงให้เห็นการคำนึงถึงผู้ฟัง ไม่บังคับให้ต้องเชื่อตาม และเปิดโอกาสให้ผู้สนทนาแสดงความเห็นแย้ง อย่างไรก็ตาม คำถามที่ครูนิยมใช้คือ คำถามประเภท “ใช่ไหม” ซึ่งเป็นคำถามที่แสดงความคาดหวังว่าผู้ฟังจะตอบรับ การใช้กลวิธีทางภาษานี้เอื้อให้ครูสามารถควบคุมการปฏิสัมพันธ์ได้โดยอ้อม

รูปแบบการปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างครู-นักเรียนในสังคมไทย 2 มิติ กล่าวคือ ในด้านหนึ่ง ความสัมพันธ์ครู-นักเรียนเป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่ากัน ครูเป็นผู้มีอำนาจมากกว่า อย่างไรก็ตาม ในอีกด้านหนึ่ง การที่ครูเลือกใช้วิธีการควบคุมแบบอ้อมแทนที่จะใช้การสั่งโดยตรงแสดงให้เห็นว่าในความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกันนั้นครูกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างตนกับนักเรียน ลักษณะความสัมพันธ์เชิงบทบาทดังกล่าวนี้สอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง “พระเดช” และ “พระคุณ” ของครูในฐานะ “ผู้ใหญ่” ในสังคมไทย กล่าวคือ ครูในฐานะผู้มีอำนาจควรมีความเมตตากรุณาและใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน และไม่บังคับยึดเยียดความคิดของตน

ประโยชน์ที่ได้จากการไปร่วมประชุมและเสนอผลงานวิจัยในครั้งนี้มีหลายประการ ดังนี้

- ได้รับฟังคำถาม ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงงานวิจัยของตนเอง อาทิ Professor Sachiko Ide ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าหากมีการศึกษาเปรียบเทียบกับกรปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู-นักเรียนในสังคมวัฒนธรรมอื่นน่าจะได้ผลการวิจัยที่น่าสนใจ ตัวอย่างเช่น ในสังคมญี่ปุ่นครูมีสถานภาพสูงกว่านักเรียนเช่นเดียวกับครูไทยและในการปฏิสัมพันธ์ครูมักจะใช้กลวิธีทางภาษาเพื่อสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับนักเรียน อย่างไรก็ตาม ครูในวัฒนธรรมญี่ปุ่นไม่นิยมใช้สรรพนาม “เรา” ในการปฏิสัมพันธ์
- ได้พบและสร้างความร่วมมือในการทำงานวิจัยร่วมกับนักวิจัยชาวต่างชาติ คือ Professor Yoko Fujii อาจารย์ประจำ Japan Women's University กล่าวคือ Professor Yoko Fujii ได้เชิญชวนให้ รองศาสตราจารย์ ดร. ญัฐพร พานโพธิ์ทอง และดิฉันร่วมทำงานวิจัยเพื่อเสนอตีพิมพ์ในหนังสือรวมบทความวิชาการชุด “Culture and Language Use” ซึ่งมี Professor Gunter Senft เป็นบรรณาธิการหลักและจะตีพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ John Benjamins
- ได้รับความรู้เกี่ยวกับประเด็นหัวข้อ ระเบียบวิธีวิจัย และกลุ่มข้อมูลที่น่าสนใจในการศึกษาภาษาในมิติสังคมวัฒนธรรม อาทิ ประเด็นศึกษาและวิธีการเก็บข้อมูลสื่อออนไลน์ การศึกษาภาษาในแวดวงต่างๆ อาทิ ภาษาในวงการธุรกิจ ภาษาในวงการกีฬา ฯลฯ
- ได้ฟังการเสวนาเกี่ยวกับทิศทาง แนวโน้มและอนาคตของการศึกษาภาษาศาสตร์สังคม โดยนักภาษาศาสตร์สังคมที่มีชื่อเสียง อาทิเช่น Professor Peter Trudgill, Professor Dennis Preston, Professor Ruth Wodak เป็นต้น ผู้ร่วมเสวนาแต่ละท่านได้นำประเด็นและแง่มุมที่ได้รับมอบหมายจากผู้จัดการประชุม ทำให้ได้ภาพรวมของพัฒนาการการศึกษากภาษาศาสตร์สังคมที่ครอบคลุมมิติที่หลากหลาย

สุดท้ายนี้ ดิฉันและรองศาสตราจารย์ ดร. ญัฐพร พานโพธิ์ทอง ขอขอบพระคุณฝ่ายวิจัย (ฝ่ายส่งเสริมผลงานวิชาการ) คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้กรุณาให้ทุนสนับสนุนการประชุมและเสนอผลงานวิจัย ณ ต่างประเทศ และทุนวิจัยการซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำงานวิจัยและการไปร่วมประชุมและเสนอผลงานวิจัยในครั้งนี้

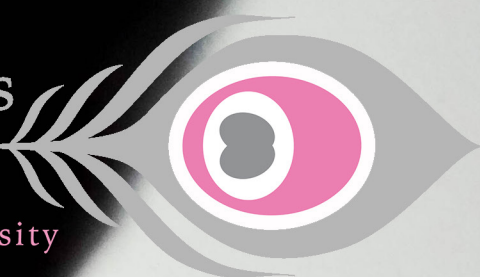
ถ่ายภาพโดย ผศ.ดร.ภาสุรี ลือสกุล

ใคร ทำอะไร ที่ไหน

รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐมา พงศ์ไพโรจน์ ได้นำเสนอผลงานทางวิชาการเรื่อง “Systematicity of L1 Thai Learners’ English Interlanguage of Dependent Prepositions” ในการประชุม The European Conference on Language Learning (ECLL 2016) ณ เมือง Brighton ประเทศสหราชอาณาจักร เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน – 3 กรกฎาคม 2559

100 years
Faculty of Arts
Chulalongkorn University

The Faculty of Arts Public Relations and Internal Communications
Assistant Professor Dr Siraprapa Chavanayarn –PR Coordinator | Dr Verita Sriratana – PR Assistant
Please send any announcements or information on your current as well as past events to **Ms Kankanok Chimsang**
at artspr08@hotmail.com, pr.arts.chulalongkorn@gmail.com Tel. 662 218 4885